

Nyt museum ved Bispetorv

Forslagsstiller: Det Konservative Folkeparti & Det Radikale Venstre

Forslaget retter sig mod Magistraten for Teknik og Miljø.

Store Torv, Skt. Clemens Torv og Bispetorvet er Aarhus' centrale og historiske torve. De har markant betydning for byens historie, kulturliv og handelsliv, men opleves ofte vindblæste og har mistet deres oprindelige relevans som et stærkt knudepunkt, der samler.

Moesgård Museum ønsker at styrke fortællingen om byens oprindelse, der startede netop her i vikingetiden og denne histories relevans for vores samtid. Attraktionen har potentiale til at kunne tiltrække 320-390.000 lokale og internationale gæster i året.

Da teateret blev indviet i år 1900, lå der en karré i den vestlige del af Bispetorvet. Den opdelte Store Torv, Skt. Clemens Torv og Bispetorvet i tre individuelle velproportionerede byrum, der var rare at være i. Et nyt museum med samme placering som den gamle karré, vil i byarkitektonisk perspektiv genskabe de tre gode byrum i samarbejde med domkirken og teatret.

Bispetorvet skal indrettes på ny, så det bliver et mødested på tværs af generationer. Bygningen samt et ny Bispetorvet skal have høj arkitektonisk kvalitet samt en aktiv åben underetage der både understøtter museum og bylivsaktiviteter.

Budgetforslaget er til et forprojekt for et nyt vikingemuseum og omdannelse af Bispetorvet. Det indbefatter borgerinddragelse for nyt museum og byrummene, arkæologiske forundersøgelser, udvikling af museets koncept og byggeprogram, fondsøgning samt en arkitektkonkurrence til et museum og Bispetorvet.

Vi ønsker at styrke en stærk og levende midtby med gode byrum, arkitektur af høj kvalitet, et internationalt kulturtilbud og grobund for handelslivet. Der afsættes 8,3 mio. kr. til et forprojekt til et nyt museum og omdannelse af Bispetorvet, der styrker fortællingen om byens oprindelse og dybe historie, der blev grundlagt i vikingetiden i midtbyens kerne. Forprojektet indeholder borgerinddragelse for museum og byrummene, arkæologiske forundersøgelser og formidling af disse, udvikling af museets koncept og byggeprogram, fondsøgning samt en arkitektkonkurrence for et nyt museum og Bispetorvet.

Økonomi:

Budgettet for forprojektet er i alt på 8,8 mio. kr. Moesgaard Museum medfinansier 0,5 mio. kr. til de første udgravninger i den arkæologiske forundersøgelse i efteråret 2024, mens det foreslås at Aarhus Kommune afsætter de resterende 8,3 mio.kr.

Bilag: Nyt internationalt vikingemuseum i Aarhus Midtby (onepager)



NYT INTERNATIONALT VIKINGEMUSEUM I AARHUS MIDTBY

Fortællingen om byens udspring / Arkitektur i verdensklasse / Mere liv på domkirkens torve

August 2024

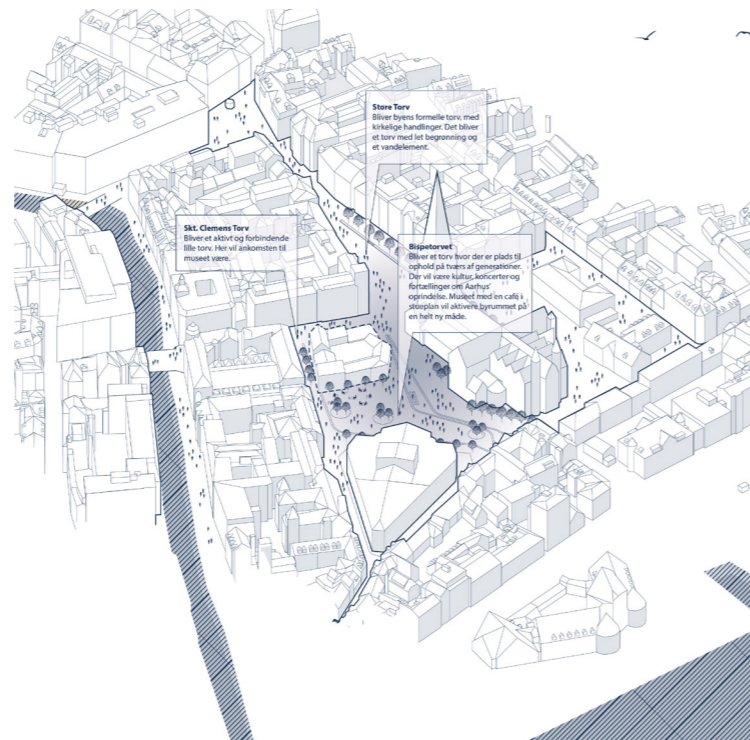
Store Torv, Skt. Clemens Torv og Bispetorvet er Aarhus' centrale og historiske torve. De er for mange aarhusianere midtbyens hjerte. Torvene er smukt indrammet af ikoniske bygninger som Aarhus Domkirke og Aarhus Teater, og man fornemmer tydeligt stedets markante betydning for byens historie, kulturliv og handelsliv. Alligevel er torvene ofte vindblæste, og de synes at have mistet deres oprindelige relevans som et stærkt knudepunkt, der samler mennesker.

Ambitionen er at et nyt museum i international klasse skal bidrage til den fortsatte udvikling af en stærk og levende midtby med kultur og handel, samt byrum og arkitektur af høj arkitektonisk kvalitet. Samtidig har Moesgård Museum en historie at fortælle netop her. Historien om byens oprindelse i vikingetiden og dens relevans for vores samtid formidles bedst lige dér, hvor den udspillede sig.

Domkirke kvarteret er et særligt bykvarter. Omdannelsen er en opgave af stor betydning, som kræver et grundigt analysearbejde og mod til forandring. Aarhus Kommune og Moesgaard Museum har derfor indgået en samarbejdsaftale om at undersøge og udfolde mulighederne for at bygge et museum og koble nutidens byliv, byrum og formidling af byens oprindelse i en gensidig balance. Det er det første skridt i processen frem mod et helt nyt museum i international klasse. Vi vil genskabe de tre torve og give dem en ny betydning i nutidens Aarhus. Det vil styrke bymiljøet og give byens borgere og besøgende plads til ophold, fordybelse og refleksion på helt nye måder.

Visionen bygger videre på arbejdet fra projektet: "Mellem de to kirker" og den viden, vi har fået fra de midlertidige byrumsmøbler. I foråret 2024 har vi desuden udarbejdet grundige arkitektoniske undersøgelser af byrummets historiske udformning, mikroklima og deres aktuelle byliv. Resultaterne af disse studier har sammen med dialoger med områdets nøgleaktører givet os en dyb forståelse af torvenes svagheder og muligheder og et solidt grundlag for at foreslå et nyt museum.

Med opbakning til denne vision vil vi iværksætte et forprojekt, der udfolder prospektets forslag. Forprojektet vil bl.a. bestå af konceptudvikling, arkitektkonkurrence, arkæologiske forundersøgelser og borgerinddragelse. Derudover har Aarhus Byråd afsat midler til arbejdet med Store Torv og Bispetorvet i budgetforhandlingerne i 2023 for at støtte op om arbejdet med de vigtigste byrum i Aarhus. Fremtidsbillederne er alene studier af bygningens størrelse, placering og byrummets muligheder. Projektet skal udviklet i en arkitektkonkurrence.



De tre torve med en ny bygning på Bispetorvet. Da Aarhus teater blev bygget lå der en karré ved Skt. Clemens Torv. Et nyt museum i samme størrelse vil genskabe de tre torve med hver deres byrum og oplevelse.

FAKTA
Et nyt museum med placering i midtbyen har et besøgs-potentiale på mellem 320.000 - 390.000 årligt.

Projektet vil inddeles i to overordnede faser:
Forprojekt og Hovedprojekt.



Det samlede overslag for forprojektet er 8,8 mio kr. Heraf medfinansieres 0,5 mio af Moesgaard Museum til arkæologiske forundersøgelser der påbegyndes i efteråret 2024.

Det samlede overslag på hovedprojektet med et nyt museum, formidling og ny indretning af Bispetorvet er 5 - 700 mio kr.

Aros år 1000 (rekonstruktion)



Vikingetidens vold og porte er synlige i byen i dag

Historisk perspektiv



Billedet viser Skt. Clemens Torv i 1910, hvor bebyggelsen, Clemens Karré, i forlængelse af domkirken, skaber et torv og en strækning der rumligt er tydeligt defineret



Billedet viser Bispetorvet i 1911, hvor placeringen af Clemens Karré bidrager til at skabe et byrum og et torv der er defineret.

Nutidigt perspektiv



Billedet viser Skt. Clemens Torv og Bispetorvet i dag, der opleves som et stort åbent byrum der flyder sammen.



Billedet viser Bispetorvet i dag, der opleves som en stor flade hvor byrummet ikke er defineret. Torvet bruges primært til passage.

Fremtidigt perspektiv



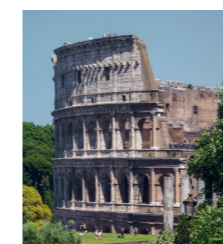
Billedet viser et studie af størrelsen på museet og hvordan den kan skabe et godt forløb fra Clemens bro til Store Torv.



Billedet viser et studie af hvordan et nyt museum kan genskabe Bispetorvet til et godt byrum på tværs af generationer.

Viking i verden - Aarhus' rolle i den store fortælling om vikingerne

I 400-tallet falder det mægtige Romerrige fra hinanden. Europa kastes ud i kaos med voldsomme konflikter. Men på ruinerne af antikkens Rom opstår en ny kristen verden. Undtagelsen er i Norden, hvor en anden ny religion, asatroen, tager form.



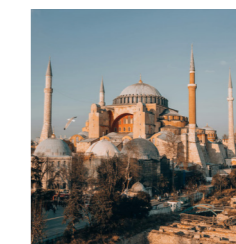
Islam opstår i Mellemøsten, og spredes hurtigt frem til Middelhavet, hen over Nordafrika og til Den Iberiske halvø. Snart udvikles stærke handelsnetværk mellem disse nye riger og Norden.



I 700-tallet bevæger vi os mod vikingetidens opbrud, hvor de skandinaviske samfund som følge af en skibsteknologisk revolution åbner sig mod verden.



Romerriget lever videre i form af det Byzantinske rige med Konstantinopel (Istanbul) som hovedstad. Tusinder af vikinger er lejesoldater i den store byzantinske hær.



I anden halvdel af 1100-tallet blomstrer katedralarkitekturen i Europa. Arnestedet er i Frankrig, hvortil magtfulde danske stormænd sender deres sønner for at studere.



Vi begynder i traditionsbundne oldnordiske samfund, hvor bl.a. våbenofringer, var et kendt fænomen, som her ved Illerup Ådal ved Skanderborg. En samfundsorden og religion, der forsvinder med romerrigets fald.



Høvdingebegravelse i skibssætningen Høj Stene ved Gudena afspejler starten af en ny tid med nye idealer, traditioner og guder, som fortsætter ind i vikingetiden.



Kanhavekanalen anlægges tværs over Samsø. Et vidnesbyrd om Østjyllands og snart også Aarhus' strategiske betydning for en fremspirende dansk kongemagt. Aros bliver et helt centralt omdrejningspunkt for nye religiøse og samfundsmæssige strømninger.



Fra Aros kendes seks runesten: Det højeste antal blandt alle byer i Norden. Her møder vi vikingerne og deres dynamiske verdensbilleder.



Vi slutter med et forvandlet samfund, hvor en stærk kirke fortrænger den gamle nordiske asatro, og en kongemagt efter europæisk forbillede vokser frem. Som et stærkt symbol påbegynder biskop Peder Vognsen opførelsen af Aarhus Domkirke.